

Sygn. akt IV U 1316/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2015 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 16 września 2014 roku znak: (...)

w sprawie J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1316/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 lutego 2014 roku

Decyzją z dnia 16 września 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, z późn. zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił J. M. przyznania emerytury z uwagi na to, że nie udowodnił on do dnia 1 stycznia 1999 roku 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy wskazał, że J. M. na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał okres ubezpieczenia wynoszący 30 lat, 5 miesięcy i 27 dni, w tym 8 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach (od 8 czerwca 1975 roku do 15 maja 1984 roku).

Od powyższej decyzji odwołał się J. M. wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Odwołujący się wskazał, że w czasie zatrudnienia w Szpitalu (...) w G. od 16 maja 1984 roku do 31 sierpnia 2012 roku pracował w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza i hydraulika. Wykonywał czynności konserwacyjno-montażowe i remontowe w dziedzinie hydrauliki oraz prace na czynnych studzienkach kanalizacyjnych - czyszczenie, udrażnianie i kontrolę kanalizacji na całym terenie szpitala. Zajmował się również obsługą oczyszczalni ścieków wszystkich

oddziałów szpitala (w tym oddziału zakaźnego) oraz przychodni, a praca ta polegała na wstępnej dezynfekcji środkami chemicznymi, następnie mechanicznym i ręcznym oczyszczaniu w narażeniu na żrące, drażniące substancje.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, że nie uznał odwołującemu się jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w spornym okresie, albowiem pracodawca odmówił wystawienia za ten okres świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że odwołujący się J. M., ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 30 lat, 5 miesięcy i 27 dni, w tym 8 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach (od 8 czerwca 1975 roku do 15 maja 1984 roku). J. M. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył dnia 5 września 2014 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. w okresie od 16 maja 1984 roku do 31 sierpnia 2012 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Szpitalu (...) w G.. Początkowo (przez około pół roku) pracował na stanowisku ślusarza i był odpowiedzialny za kontrolowanie pracy wentylatorów w Szpitalu. Następnie został przeniesiony na stanowisko hydraulika i pracował jako hydraulik do końca zatrudnienia. W latach 80-tych i 90-tych Szpital zatrudniał pięciu hydraulików. Zwykle czterech z nich pracowało na zmiany dwunastogodzinne, a jeden w systemie dniówkowym po 8 godzin dziennie. W ciągu dnia od rana do około 15.00 pracowało dwóch hydraulików (zmianowy i dniówkowy), a w godzinach popołudniowych, nocnych oraz w dni świąteczne na zmianie był jeden hydraulik. J. M. pracował na zmianach dwunastogodzinnych. Do obowiązków hydraulików należało wykonywanie wszystkich bieżących prac konserwacyjnych, montażowych i remontowych systemu wodno-kanalizacyjnego Szpitala. Do czynności, które hydraulicy wykonywali codziennie należało: - kontrolowanie oczyszczalni ścieków oddziału zakaźnego (sprawdzenie drożności kanału odpływowego, oczyszczenie kratki z zalegającego osadu, posypywanie wapnem, suszenie i pakowanie osadu, chlorowanie), praca ta zajmowała około 2 godziny; - monitorowanie stanu wody i pomp w hydroforowi i w razie potrzeby uzupełnianie poziomu chloru (praca ta zajmowała około godzinę); - sprawdzanie stanu odstożników w prosektorium, neutralizowanie znajdujących się tam pozostałości po wykonanych sekcjach zwłok, praca ta zajmowała również około godzinę.; - kontrola studzienek zewnętrznych wokół szpitala (około 10 sztuk głównych studzienek kanalizacyjnych) - każdą trzeba było otworzyć i sprawdzić czy jest drożna, a w przypadku stwierdzenia awarii – należało ją usunąć. Sama kontrola studzienek zajmowała około 2-3 godzin. Awarie studzienek zdarzały się często – prawie codziennie. W razie konieczności usunięcia awarii należało wejść do kanału. Prace przy usuwaniu awarii trwały nawet kilka godzin. Zwykle wykonywało je dwóch hydraulików.

Oprócz w/w prac wykonywanych na każdej zmianie hydraulicy zajmowali się – w zależności od potrzeb - usuwaniem wszelkich awarii systemu wodno-kanalizacyjnego w całym szpitalu oraz w ośrodkach zdrowia na terenie powiatu (...) (np. wymiana baterii, naprawa ciekącego kranu, naprawa lub wymiana rur, przetykanie odpływów w łazienkach i toaletach). Wykonywali też bieżące prace konserwacyjne oraz planowe przeglądy i remonty wszystkich sprzętów i urządzeń wodno-kanalizacyjnych. Do obowiązków hydraulików należało również udrażnianie kanalizacji szpitalnych bloków mieszkalnych.

Razem z odwołującym się w Szpitalu (...) w G., na stanowisku hydraulików pracowali A. K., M. S. i J. T..

Zakład pracy nie wypłacał hydraulikom dodatków za pracę w warunkach szczególnych, odwołujący się nie otrzymał świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

dowód: świadectwo pracy z 31 sierpnia 2012r, k. 3 cz. A akt osobowych, zeznania świadków: A. K. od 04:38 min do 27:00 min, M. S. od 27:28 min do 48:04 min i J. T. od 48:25 min do 01:07:49 min oraz zeznania odwołującego od 01:07:56 min do 01:29:45 min

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której autentyczności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadków A. K., M. S. i J. T. uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Świadkowie pracowali wspólnie z odwołującym się i szczegółowo wskazali na czym polegał charakter jego pracy. Ich zeznania korespondują z zeznaniami J. M.. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań w/w świadków. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz zgodne z nimi zeznania odwołującego potwierdziły w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości charakter zatrudnienia i rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego w spornym okresie.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania emerytury.

W związku z tym, że J. M. nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 roku i w dacie wydania zaskarżonej decyzji miał ukończone 60 lat - należało rozważyć czy spełnia przesłanki do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1440 z zm.). Stosownie do tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i

25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w niniejszej sprawie – wobec braku świadectwa pracy w szczególnych warunkach - Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków i zeznań odwołującego się na okoliczność wykonywania przez odwołującego się pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, iż J. M. z dniem (...) osiągnął wiek 60 lat i w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat w tym 8 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach (od 8 czerwca 1975 roku do 15 maja 1984 roku). Odwołujący nie przystąpił też do otwartego funduszu emerytalnego. Sporną okolicznością było to, czy praca, którą J. M. świadczył w trakcie zatrudnienia w Szpitalu (...) w G. (od 16 maja 1984 roku do 31 grudnia 1998 roku) może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/w rozporządzenia Rady Ministrów – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Oznacza to, iż praca wykonywana nawet w warunkach szkodliwych, wiążąca się z pewnymi zagrożeniami dla zdrowia, ale niewymieniona w w/w wykazach nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z wykazem A, dział IX, pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku za prace w szczególnych warunkach uważa się prace wykonywane w kanałach ściekowych oraz przy oczyszczaniu ścieków i filtrów otwartych, a zgodnie z działem XIV pkt 6 prace ekip dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych i deratyzacyjnych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie dało podstaw do ustalenia, że w okresie od 16 maja 1984 roku do 31 grudnia 1994 roku w czasie zatrudnienia w Szpitalu (...) w G. J. M. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych przepisów. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołujący się w w/w okresie wykonywał prace przy usuwaniu awarii w kanałach ściekowych (wykaz A dział IX pkt 1), przy oczyszczaniu ścieków (wykaz A dział IX pkt 2) oraz przy dezynfekcji ścieków (wykaz A dział XIV pkt 6) – nie była to jednak praca wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak bowiem wynika z zeznań świadków oraz zeznań odwołującego się – w/w prace zajmowały odwołującemu się - w zależności od dnia – średnio około 60% - 70% czasu pracy. Jak wskazano wyżej - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Warunkiem uznania za pracę w warunkach szczególnych jest wykonywanie stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (tak m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10). Jak wynika z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie J. M. podczas zatrudnienia w Szpitalu - poza w/w pracami wymienionymi w rozporządzeniu – wykonywał cały szereg innych czynności m.in. codzienne monitorowanie stanu wody i pomp w hydroforowni i w razie potrzeby uzupełnianie poziomu chloru (praca ta zajmowała około godzinę), codzienny obchód w celu sprawdzania stanu studzienek kanalizacyjnych (bez wchodzenia do kanałów) - około 2 godziny, bieżące i planowe naprawy oraz konserwacja urządzeń wodno-kanalizacyjnych w Szpitalu, usuwanie awarii w systemie wodno-kanalizacyjnym Szpitala i w ośrodkach zdrowia na terenie powiatu (...). Wymienione wyżej prace nie zostały zaliczone do prac w warunkach szczególnych i nie są ujęte w wykazie A lub B stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Należy podkreślić także, iż sam kontakt w czasie pracy z substancjami

szkodliwymi (chlor, wapno) nie oznacza zaliczenia takiego stanowiska pracy do stanowisk w warunkach szczególnych. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że w czasie zatrudnienia w w/w zakładzie odwołujący się wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych. Praca ta stanowiła jedynie część obowiązków powierzonych odwołującemu się. Należy dodać, że o uprawnieniach pracownika do wcześniejszej emerytury decyduje łączne spełnienie wymaganych przez przepisy przesłanek, a nie przekonanie pracownika, że sam charakter pracy wystarcza do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach. Dla oceny niniejszej sprawy istotnym jest zatem to, że praca jaką rzeczywiście wykonywał odwołujący się w spornym okresie nie była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że J. M. – wobec nie udowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – nie spełnia warunków do przyznania emerytury wymaganych przez art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oraz powołanych wyżej przepisów - oddalił odwołanie.